

UDRUŽENJE

Pravna i fizička lica – nosioci imovinskih prava sa teritorije Republike Srbije i Bosne i Hercegovine kojima je oduzeta imovina aktima Republike Hrvatske

ODUZETA IMOVINA

NOVI SAD * SARAJEVO

oduzetaimovina@outlook.com

ZAŠTO JE POTREBNO DIREKTNO PRIMENITI ANEKS G SPORAZUMA O SUKCESIJI IZMEĐU BIVŠIH REPUBLIKA SFRJ

Evropski sud za ljudska prava ("Sud") je u svojoj odluci po predmetu "Mladost Turista vs RH" primenio Konvenciju o ljudskim pravima ("Konvenciju") na način da se proglasio nenadležnim nad slučajem o kojem je sudio. U odluci se "Sud" poziva na princip "ratione temporis" koja je uslovljena vremenom pristupa Republike Hrvatske (RH) Konvenciji iz 1997. Godine. Tim stavom je nadležnost "Suda" nad predmetom zakonski bila u potpunosti konzumirana, a daljnja razmišljanja "Suda" po suđenom predmetu nemaju nikakvu pravnu težinu niti obavezujuću moć. Ako je neko nenadležan tada su i njegova razmišljanja i analize takođe nenadležni i neobavezujući. To kaže i sam "Sud" kada obrazlaže sprovedivost međunarodnog sporazuma uopšteno, pa navodi:

"In this respect it is not the Court's task to substitute its own judgment for that of the domestic authorities, even less to settle a dispute between the parties to the treaty as to its correct interpretation"

u prevodu sa engleskog:

"S time u vezi zadatak "Suda" nije zameniti svojom presudom, stav domaćih institucija, a još manje rešavati nesporzume između potpisnika sporazuma o njegovoj pravilnoj interpretaciji"

Protivno gore iznesenom stavu, pojedini pravnici u Republici Srbiji (RS) netačno tvrde da "Sud" – neovisno o proglašenoj sudskoj nenadležnosti po "ratione temporis" po slučaju Mladost Turista i gore navedenoj poziciji da nije na "Sudu" da rešava nesporzume po interpretaciji međunarodnih ugovora – obavezuje RS da nasuprot stavu svojih domaćih institucija, i samom slovu "Sporazuma o Sukcesiji" koji to ne traži, obavezno sklapa bilateralne sporazume sa RH. Takvim tumačenjem stava "Suda", se pored principa nenadležnosti, de facto i de jure uvodi i načelo da kada je reč o RS, stav institucija RS i interpretacija "Sporazuma o Sukcesiji" oni moraju autmatski prilagoditi stavovima i odlukama RH.

Razmišljanja "Suda" o neprimeni Aneksa G od značenja je kada se referira u postupku Mladost Turist, jer iako se "Sud" u tom postupku proglasio nenadležnim, on se u analizi koristio principima i metodama koje je nužno obrazložiti i odbaciti. Zato ovaj postupak "Suda" zahteva detaljniju analizu koju donosimo u cilju potpunog razumevanja procesa i njegovih implikacija na buduće postupke koje se na tu odluku referiraju. Ukratko:

Tužilac, pravno lice iz RS, drži da mu je povređeno njegovo osnovno ljudsko pravo na imovinu zaštićeno Principom 1 Evropske Konvencije o ljudskim pravima (Konvencije):

- Uslov za povredu prava iz Principa 1 Konvencije je da imovina, o kojoj je reč mora biti vlasništvo
- Da bi se imovina kvalifikovala kao vlasništvo, mora biti i posed.
- Sud je mišljenja da tužilac ne može kvalifikovati svoju imovinu kao vlasništvo i posed, da nije u posedu imovine, jer mu je pravo na tu imovinu

oduzeto pravnim propisima iz 1992. godine i 1994. godine, pre nego što je tužena država postala potpisnica Konvencije 1997. godine, pa se proglašava nenadležnim

- Tužilac tvrdi da Aneks G "Sporazumao Sukcesiji" od 2004. godine potvrđuje da je osporavana imovina i vlasništvo i posed, no da joj tuženi odbija imovinu vratiti ili isplatiti odštetu, jer odbija sprovođiti ratificirani Sporazum na snazi

Kontra argument "Suda" i tuženog je da tužilac izvlači svoj vlasnički interes iz Aneksa G, tvrdnjom da je postojeća imovina vlasništvo i posed. Međutim, po nalazu "Suda" Aneks G nije direktno primenjiv u RH, pa i izvan, i on se u ovom trenutku ne sprovodi, te je moguće da se nikada neće sprovesti, i uvažava da su nacionalni zakoni tužene, konzistentni sa tumačenjem i odlukom Ustavnog suda koji je u saglasnosti sa presudama sudova u državi tuženog. Ta se konzistentnost očituje u odluci Ustavnog suda RH, U-I-1777/2003 koja zahteva primenu mera koje osiguravaju implementaciju tog Aneksa, jer on nije pravni instrument pogodan za direktno sprovođenje. Taj argument "Sud" tumači na sledeći način:

- da su nacionalne institucije zadužene za tumačenje i sprovođenje zakona i međunarodnih sporazuma, a ne "Sud"
- da je Komisija država predstavica iz tc 4 Sporazuma, predložila zainteresovnim državama način implementacije primene tog Aneksa G, sklapanjem bilateralnih sporazuma
- da je činjenica da takav bilateralni sporazum nije sklopljen, pa nema mere za implementaciju, pa se tužilac ne može pozivati na zakon koji nacionalno pravosuđe u RH drži neprimenjivim. Sledom, ni "Sud" se ne može pozivati na njega, jer tumačenje zakona nije u okviru ovlašćenja "Sud", već njegovih potpisnica, što znači da imovina tuženog i dalje nije posed, što konačno znači da ona nije vlasništvo u formi kojoj ga se Protokolom 1 Konvencije štiti.

Ova analiza suda je netačna iz više razloga, a opasna je, jer se često pogrešno koristi kao referentna presuda "Suda" koja nalaže sklapanje bilateralnog ugovora kao uvjet sprovođenja Aneksa G:

- "Sud" je pravilno primetio da su nacionalne institucije zadužene za tumačenje i sprovođenje međunarodnog sporazuma. Međutim, "Sud" je propustio zaključiti da je taj postupak nominacije institucija, a ne sudova bio sproveden pre ratifikacije Sporazuma od strane zakonodavca tužene. To je u slučaju tužene države regulisano "Zakonom o sklapanju i sprovođenju međunarodnog ugovora". Po članu 15 tog zakona, zahteva se mišljenje o potpisanom međunarodnom sporazumu, u okviru postupka ratifikacije. Merodavne državne institucije tužene, uključujući pravosuđe i vladine odbore za zakonodavstvo su dale svoje mišljenje o potpisanom Sporazumu pre nego što je Sporazum ratifikovan. Ukoliko je nakon toga zakonodavstvo tuženog donelo odluku da se Sporazum ratifikuje i da stupi na snagu, ne mogu se kasnije nacionalne institucije i sudovi pozivati na nesprovedivost ratificiranog zakona, kao na razliku u tumačenju, već Sporazum moraju sprovođiti u okviru svojih ustavnih ovlasti. Ostalom član 8 Aneksa G propisuje da ukoliko se pravno pokaže da određeni propisi i zakoni tuženog u koliziji sa odredbama Aneksa G tuženi će preuzeti sve potrebne pravne radnje da odredbe Aneksa G sprovede onako kako su one u njemu propisane.

Kako ovaj Sporazum ne dozvoljava rezerve, to znači da se slovo prihvaćenog sporazuma mora poštovati direktnom primenom.

- Iako "Sud" sudi na bazi Konvencije i ograđuje se da nije zadužen niti se može baviti tumačenjem međunarodnog zakona, on ga je ipak tumačio, i tumačio ga je netačno. Naime, u svojoj analizi "Sud" je zanemario osnovne principe bečke "Konvencije o pravu međunarodnog ugovora", i bečke "Konvencije o sukcesiji država", iako one nisu, ali su trebale biti navedene kao relevantni pravni dokument, a krucialne su za odluku koja se odnosi na ratificirani Sporazum: U svetlu tih konvencija, čije su države potpisnice ujedno i potpisnice Sporazuma, odluka Suda je bespredmetna, i sa stanovišta prava neodrživa, jer je u njima izričito navedeno:
 - da činom ratifikacije međunarodni sporazum postaje deo nacionalnog zakonodavstva, i zakon najvišeg ranga, pa nacionalni zakon ne može biti drugačiji od samog sporazuma koji je uključen u izvornom tekstu na engleskom jeziku;
 - da su države dužne svoje zakonodavstvo prilagoditi ratificiranom međunarodnim ugovorom, i ne mogu se pozivati na nedostatak ili konflikt svojih zakona kao razlog nesprovođenja, jer je u tom slučaju odredba međunarodnog ugovora primarna;
 - da na ovaj ratifikovani sporazum nisu dozvoljene rezerve država potpisnica;
 - da se ugovor sprovodi na principu dobre volje i reciprociteta;
 - da države potpisnice moraju da poštuju stroga pravila tumačenja međunarodnog ugovora i tumačenje uvek zahteva pristanak svih potpisnica;
 - da se sporazum ne može selektivno primenjivati, jer ne primenom jednog dela ugovora celi ugovor postaje neprimenjiv
 - da suspenzija primene ugovora na snazi zahteva pristanak svih potpisnica;

Iz navedenog objašnjenja svoje odluke očito je da je:

- "Sud" odbacio principe iz Konvencije o pravu međunarodnog ugovora čiji je tuženi potpisnik i nije obratio pažnju na član 10 Sporazuma po kojem nije moguće na ugovor stavljati rezerve;
- za promenu ili suspenziju odredbi međunarodnog ugovora i njegovo tumačenje potrebna saglasnost svih potpisnica;
- za implementaciju odredbi Sporazuma po članu 8 država dužna uskladiti svoje zakone kako bi institucije i sudovi mogli prihvatiti i sprovesti odredbe; da to postupanje ne odlaže primenu Sporazuma;
- države moraju poduzeti aktivnosti za efikasnu primenu ovog Aneksa G;
- forum zadužen za sprovođenje i rešavanje problema sprovođenju zadužena je međudržavna Komisija koja nikada nije jednoglasno zaključila da je "Sporazum o Sukcesiji" nesprovediv, već da su "uočene poteškoće u sprovođenju" što ne znači njegovu suspenziju,
- "Sud" nije vodio računa o članu 44 bečke Konvencije o pravu međunarodnog ugovora o nedeljivosti odredbi ugovora, a morao je, kada je prihvatio da je Aneks G nesprovediv. Onda bi možda bio svestan težine svoje odluke, jer ukoliko je Aneks G nesprovediv što znači da je suspendovan, a suspenzija dela odredbi Sporazuma ima implikacije na

celi Sporazum o sukcesiji SFRJ, jer je onda i on suspendovan. O pravnim i političkim konsekvencama takve odluke "Sud" uopšte nije vodio računa.

- da danas postoji novi momenat koji menja postavke "Sud", a to je zaključak sa sastanka članica Međudržavne Komisije iz čl 4 Sporazuma održanog 2019. godine, da države u pitanju neće sklapati bilateralne ugovore na koje se referirao "Sud", jer drže da je Aneks G direktno primenljiv.
- da ukoliko država nije, a morala je preduzeti aktivnosti koje mogu, ali i ne moraju biti zahtevane po opštim pravnim principima i na način predviđen za efikasnu sprovedbu aneksa G, a taj predloženi način nije prihvaćen od svih predstavnika država u Komisiji kao isključiv i obavezan, a uvjet iz bečke Konvencije je konsenzus svih potpisnica, već je ponuđen zainteresovanim državama na izbor (na primer sklapanje bilateralnog sporazuma), onda ta država prema članu 4 Sporazuma ima ukoliko nalazi za tim potrebu, na raspolaganju i druge mere koje ne zahtevaju učešće drugih potpisnica. Opcija je i obaveštavanje sudova i državnih tela, pa se zbog ne poduzimanja tih opcija navedenih kao dodatna mogućnost o efikasnoj primeni odredbi Aneksa G, ne može isključiti neposredna primena ovog Aneksa G prema zaključcima sa sastanka Komisije iz 2019. godine.
- da je odredba Aneksa G o stečenom pravu po bečkoj Konvenciji o sukcesiji država neotuđivo pravo i država sukcesor je dužna to pravo poštovati bez obzira kako se Sporazum sprovodi
- Konvencija izričito navodi da neprimena dogovorenih odredbi međunarodnog ugovora ne oslabi državu potpisnicu da poštuje pravne norme prihvaćene u civilizovanom svetu, a stečeno pravo i pravo na vlasništvo su neotuđivi.
- da je sagledavajući sve odredbe koje se tiču suspenzije međunarodnog ugovora analiza "Suda" pogrešna, jer je svoje zaključke donio samo temeljem krive i pravno i moralno nedozvoljene prezentacije sudske prakse samo jedne potpisnice, jer je u odluci "Suda" uočeno i zabrinjavajuće, neetičko i protupravno ponašanje "Suda" koje mora biti javno oglašeno. Naime, u analizi i zaključku u slučaju Mladost Turista, "Sud" se pozivao na "praksu Ustavnog suda RH" vezanu za primenu Sporazuma o sukcesiji RH U-I-1777/2003, međutim je ta odluka Ustavnog suda na način kako je citirana u odluci "Sud" je KRIVOTVORENA. "Sud" je doslovno citira na sledeći način:

"4. Praksa Ustavnog suda"

"30. U odluci br. U-I-1777/2003 od dana 17 Marta 2009 godine, Ustavni sud je zauzeo sledeći stav":

"Ustavni sud primećuje da stupanjem na snagu Sporazuma [o sukcesiji] nisu otklonjeni pravni efekti povezani sa preuzimanjem sredstava izvesnih pravnih lica na teritoriji Hrvatske koji su posledica stupanja na snagu Uredbe [Vlade Hrvatske] [od dana 26. juna 1992. godine] niti su se strane tim Sporazumom eksplicitno obavezale da će vratiti ta sredstva. One su jedino uspostavile načelo jednake zaštite imovine fizičkih [lica] i pravnih [lica] čija je nacionalna pripadnost vezana za teritoriju druge Ugovorne strane, odnosno koja imaju sedište na teritoriji druge Ugovorne strane

[dajući im na taj način isti nivo zaštite] kao što je to nivo zaštite koji uživaju njihovi državljani i pravna lica.

Navedeni Sporazum samo čini osnov za zaključivanje daljih sporazuma između Ugovornih strana u pogledu regulisanja procedure za ostvarivanje prava na nadoknadu za oštećenu, uništenu ili izgubljenu imovinu, ali nije instrument podoban za direktnu primenu u svakom pojedinačnom slučaju“.

Međutim, originalna i autentična odluka Ustavnog suda RH U-I-177/2003 od dana 17 Marta 2009 je drugačija i glasi doslovno:

“5.2. U vezi s navodima podnositeljke predloga o uticaju sukcesijskog prava za bivšu SFRJ na primenu odredbi osporenog Zakona (Sporazuma o normalizaciji odnosa između Republike Hrvatske i Savezne Republike Jugoslavije, u daljnjem tekstu: Sporazum, »Narodne novine – Međunarodni ugovori« broj 10/96.) i Ugovora o pitanjima sukcesije (»Narodne novine – Međunarodni ugovori« broj 2/04., posebno njegov Aneks G), Ustavni sud napominje kako stupanjem na snagu Sporazuma nisu poništeni pravni učinci vezani za preuzimanje sredstava određenih pravnih osoba na teritoriju Republike Hrvatske koji su nastali stupanjem na snagu Uredbi o zabrani raspolaganja i preuzimanja sredstava, odnosno na temelju osporenog Zakona, a niti su tim Sporazumom ugovorne strane izrekom preuzele obvezu vraćanja tih sredstava, već samo ustanovile načelo jednake pravne zaštite imovine fizičkih i pravnih lica koje imaju državljanstvo druge ugovorne strane, odnosno sedište na teritoriji druge ugovorne strane, kao onu koju imaju njihovi državljani, odnosno pravna lica.

Navedeni Sporazum predstavlja samo temelj za sklapanje daljnjih sporazuma između ugovornih strana u pogledu uređivanja postupka ostvarivanja prava na naknadu za uništenu, oštećenu ili nestalu imovinu, ali ne i akt podoban za neposrednu primenu u svakom konkretnom slučaju.”

Iz analize teksta odluke “Suda”, vidljivo je da su sudije “Suda” zajedno sa tuženom, zamenile značaj i tekst odluke Ustavnog suda iz nekog nepoznatog razloga, te da su koristili kao materijalni dokaz, krivotvoreno objašnjenje Ustavnog suda koje se odnosi na “Sporazum o Normalizaciji”, u tekstu navedenom kao SPORAZUM, a ne na Sporazum o sukcesiji SFRJ i pripisali ga Aneksu G Sporazuma o sukcesiji iz 2004g. To pokazuje ako ne na drugo, onda na nedopustivu površnost “Suda”, o kojoj bi u budućnosti trebalo biti reči. Taj je propust stvorio nedozvoljene i opasne posledice, tim više šta po mnogima takva objašnjenja iz odluke “Suda” u slučaju Mladost Turist identifikuju tu presudu kao „Pilot presudu”, jer izuzev proglašene nenadležnosti “Suda”, i iz dole navedenih razloga:

- Odluka u slučaju Mladost Turist “Suda” ne može biti “Pilot presuda” zbog očiglednih propusta, krivih materijalnih dokaza, a i činjenice da su od vremena njene odluke stvoreni i novi materijalni dokazi u vidu poslednjih stavova Komisije o odbijanju sklapanja bilateralnog ugovora zainteresovanih država, i upustva da se sporazum direktno primeni.
- Namerni ili slučajni propust “Suda” koristi i danas Ured zastupnika RH pri “SUDu”, kao pravno obrazloženje Suda za ljudska prava, saglasno odluci Ustavnog suda, o obimu i primeni Aneksa “G” koje i dalje stoji na službenoj stranici Vlade RH,

Netačna je, neprofesionalna i zlonamerna objava ove odluke "Suda" od strane Ureda zastupnika RH pred "SUDOM" na službenoj vladinoj stranici RH <https://uredzastupnika.gov.hr/vijesti/nova-odluka-mladost-turist-a-d-protiv-rh/354> na način da ju je netačno objavio kao odluku "Suda" da "Srpske firme nemaju pravo na povrat njihove predratne imovine u RH", umesto da izvesti da se "Sud" proglasio nenadležnim zbog po "Sudu" primenjivog principa *ratione temporis*. Za potrebe sanzacija bilo bi možda primernije, ali pravno tačnije navesti da je "Sud" SUSPENDIRAO SPORAZUM O SUKCESIJI SFRJ".

Na ovakvo ponašanje trebalo bi javno reagovati i pri "Sudu" i pri vladi države u pitanju, jer se radi o krivom pravnom informisanju.

- Državne institucije zadužene za spovođenje odredbi Sporazuma o sukcesiji SFRJ, koji je u nacionalnom zakonodavstvu predstavljen kao Zakon o prihvatanju ugovora o sukcesiji SFRJ, prema članu 3 tog zakona, pozivaju se na odluku "Suda" u slučaju Mladost Turist, pa tako n.p.r "Strategiji upravljanja državnom imovinom" koja je prihvaćena od nacionalnog Parlamenta, Sabora RH, Ministarstva državne imovine RH citira kako je "Sud" zaključio "da Sporazum o sukcesiji odnosno njegovim Aneksom G, nisu poništeni pravni učinci nastali stupanjem uredbi niti su preuzete obaveze vraćanja..." Taj citat se koristi u službenim odgovorima državne institucije na dopise o ovoj materiji, a to je nedopustivo.

Tako se tendencioznim i netačnim tumačenjem u odluci "Suda" formirala nova štetna takozvana "pravna istina" koju je nužno što pre pravno osujetiti i zatrti. To nikako nije niti može biti pretvoreno u nalog "Suda" da se "bilateralni ugovori moraju pod svaku cenu sklopiti" i insistirati da je Mladost Turist odluka, pilot presuda koja je cementirala Aneks G.

- Odluka "Suda" u slučaju Mladost Turist, je prva takve vrste koju je "Sud" uzeo na razmatranje iako je od 2015. godine bilo mnogobrojnih pokušaja pravnih lica iz država potpisnica Sporazuma, koje su sve odbačene bez objašnjenja i transparentnosti još u Uredu državnog zastupnika pri tom "Sudu".
- Čudi i zahteva objašnjenje da je Ured predstavnika Republike Srbije (RS) pri "Sudu" odbio poziv "Suda"
- da učestvuje u ovom sporu, iako se radilo o primeni Aneksa G, čija je RS kao sukcesor SRJ ko-potpisnica i on je sastavni deo nacionalnog pravosuđa, i bio je dužan upozoriti na bečke Konvencije o pravu međunarodnog ugovora i bečke Konvencije o sukcesiji država.
- Ova odluka "Suda" obeshrabrila je gotovo sve potencijalne stranke, koje su očekivale pravdu "Suda", pa su pravna lica na koje se odnose odredbe Aneksa G, a izgubili su sve parnice u nacionalnom sudu, ostala bez mogućnosti da pravdu potraže u neutralnom međunarodnom sudu.

Sušтина je da su pravna lica i građani na koje se odnose odredbe iz Aneksa G pravno deskriminirani, jer svoja prava mogu ostvariti jedino unutar zakonodavstva države koje je suprotna stranka u sporu. jer se je "Sud" proglasio nenadležnim. Druge opcije koje bi u okviru materijalnog i tehničko pravnog stajališta bile prihvatljive ne postoje. Arbitražni postupci pojedinaca ili suđenja izvan prostora SFRJ, odnosno konkretne države su preskupi, dugotrajni, i teško sprovedivi, zbog državnih imuniteta u stranim jurisdikcijama, iako su za neke ipak mogući (N.P.

kanadski državljanin koji se dodatno koristi sporazumom o zaštiti ulaganja i prednosti da je strani državljanin izvan ex Jugoslavenskog prostora).

- Da bi se ublažile, pa čak i otklonile neželjene posledice obrazloženja odluke "Suda" treba se fokusirati na činjenicu da država ima mehanizam za efikasnu primenu Aneksa G, suprotno površnoj analizi "Suda", na šta se obavezala u članu 4 Aneksa G, iako je od tada prošlo već 15 godina kako ju neprimenjuje. Mehanizmi primene u domaćem zakonodavstvu, su uostalom već korišćeni kada je država naredila zemljišno knjižnim sudovima da po službenoj dužnosti upišu državu kao nosioca vlasničkog prava na imovinu pravnog lica iz druge države, te sada pozivajući se na Aneks G može zahtevati ispis toga prava po službenoj dužnosti. Upravo je i svrha odredbe "Null and Void", da takve transfere poništi kao nepostojeće. Uz sve ostale argumente ništavost nasilnog transfera vlasničkih prava dokaz da je Aneks G DIREKTNO primenjiv, te je vidljivo da se tokom sprovedbe ovog aneksa ne predviđaju postupci državnih institucija niti kako to tvrde u RH "kriteriji koji će određivati kome se imovina vraća u naturi, a kada se primenjuje obeštećenje". Obeštećenje je drugi korak nakon šta je ispunjena odredba "Null and Void", jer je pitanje temeljem kojeg prava bi stranka mogla tražiti obeštećenje (ukoliko je imovina uništena) koje joj pripada po Aneksu G, ukoliko joj pre toga nisu restituirana vlasnička prava koja država nije zaštitila.

Odlaganje dosledne primene Aneksa G je kršenje nacionalnog i međunarodnog prava. Osim pravnih posledica to svakodnevno povećava materijalne štetne posledice (u vidu stvarne štete i izgubljene dobiti), na teret zakonitih titulara stečenih imovinskih prava, garantovanih Aneksom G, i daje prostor i uključuje elemente sumnjivih namera, korupcije i kriminala koji se nezakonito koriste finansijskim i fizičkim benefitima korišćenja tuđega, bez ograničenja i zaštite, i održive pravne podloge, kao šta je član 71 Zakona o državnoj imovini RH, suprotan Sporazumu, primenom sile ili upitnih metoda koje se tolerišu i koje su u službi svega osim prava i pravde.

Od Komisije formirane po članu 4 Sporazuma se očekuje da državama potpisnicama daju usaglašene pa tako jedino primenjive, a ne individualne i kontradiktorne politički obojene umesto pravno bazirane preporuke, uistinu korisne za efikasnu primenu, koje takve radnje sprečavaju i poništavaju njihove posledice. Potpisom i ratifikacijom ovaj Sporazum je iz političke sfere prešao u pravnu i tako se treba i tretirati. Zato je nedopustivo da niti struka niti javnost nemaju na uvid službene zaključke Komisije vezane za Aneks G, u formi na koju se građanstvo i struka mogu pozivati, a ne kao senzaciju iz novina. Da stav i zaključak Komisije, ima pravnu, a ne samo savetodavnu težinu vidljivo je iz obrazloženja i pozivanja suda u Strasbourgu na preporuku te Komisije koja je referirana u slučaju Mladost Turist. Sud i tužena strana su tu preporuku uvrstili kao pravno kritičan argument za analizu zahteva Mladost Turist-a, a potencijalno svih aplikacija ove vrste.

Aneks G ima uticaja na vlasnička prava ogromne imovine čija vrednost iznosi preko nekoliko milijardi evra i kojom se već skoro 30 godina ne smeju koristiti fizičke i pravne osobe koje su pravo stekle pre raspada SFRJ, jer im je nasilno njihovo stečeno pravo oduzeto bez nadoknade, i prava na pravni lek, suprotno normama civilizovanog sveta, i Ustavu, temeljem derogiranih podzakonskih akata koje su čak i pod pretpostavkom legalnosti i legitimnosti ipak, i onako čak u nacionalnom zakonodavstvu bile na snazi do konačnog razdruživanja SFRJ. Razdruživanje SFRJ je u pravnom smislu konačno stupanjem na snagu Sporazuma. Pravne posledice takvih zakona i pravnih propisa su

nevažee, ništavne i Komisija je dužna dati svoju preporuku da omogući sprovedbu gore navedenog.

Neprihvatljiv, netačan i bespredmetan je stav koji se sve češće, a naročito nakon odluke "Suda" ponavlja pri argumentu potrebe sklapanja bilateralnih sporazuma o imovinsko-pravnim odnosima kao uslov primene Aneksa G i uslovljava kompenzaciju, naknade "ratne štete", i t.z. "prebijanja" šta god se na to odnosi, jer je u pravnom smislu ovde nepoznato. Sukcesija država, stečeno pravo i pravo vlasništva i ratna šteta su potpuno odvojena područja međunarodnog prava; što je potvrđeno mišljenjem arbitražne Badinterove komisije za SFRJ još 1991. godine. O toj vrsti odštete niti jednom rečju nema spomena niti naznaka u Sporazumu. Sporazum je sastavljen, pregovaran i potpisan uz sudelovanje i medijaciju međunarodne zajednice, po principima koji se primenjuju u međunarodnom pravu, a odnosi se isključivo na sukcesiju države koja je prestala postojati. Sporazum o Sukcesiji SFRJ je pregovaran, potpisan i ratifikovan prema međunarodnom pravu i zakonima država potpisnica o sklapanju i prihvatanju međunarodnog ugovora. Sporazum o sukcesiji predstavlja pravni dokument koji kada je jednom potpisan i ratifikovan, predstavlja međunarodni ugovor, između dobrovoljnih potpisnica, država sukcesora, čije nacionalno zakonodavstvo ne dopušta isključenje primene ugovora na snazi i čija su državna tela dužna ugovor sprovesti, a ne samovoljno i unilateralno tumačiti. Internacionalni pravni princip nedozvoljava da se ratna šteta, ukoliko je određena i prihvaćena prebija ili kompenzuje pravom nad privatnom imovinom bez obzira na opravdanost te štete ili ne.

Aneks G Sporazuma o sukcesiji se ne odnosi na sukcesijsku masu koja se deli među državama naslednicama, jer ovde nije reč o državnoj imovini koja je pravno obrađena u drugim aneksima Sporazuma, već predmet i svrha i cilj Aneksa G nije imovina, nego, zaštita vlasničkih i stečenih prava nad imovinom pravnih i fizičkih lica sa 31.12.1990. godine. Ta i takva prava se u međunarodnom zakonodavstvu uvek zaštićuju nakon desolucije države i sukcesije.

"Sporazum o Normalizaciji odnosa RH i SRJ, a ne "Sporazum o sukcesiji SFRJ" nalaze sklapanje sporazuma o svojoj oštećenoj i uništenoj imovini. Sporazumom o sukcesiji SFRJ je ta obaveza izvršena i države su se suglasile da se vlasničko pravo mora zaštititi i restituirati a ukoliko je to nemoguće države potpisnice su dužne osigurati oštećenima pravičnu naknadu u skladu sa međunarodnim pravnim principima. Time je ispunjena obaveza iz Sporazuma o normalizaciji odnosa između RH i SRJ, a odnosi se na oštećenu ili uništenu imovinu.

Bečka konvencija o pravu međunarodnog ugovora, uostalom, ne dozvoljava uslovljavanje sprovođenja odredbi ratifikovanog međunarodnog ugovora ispunjenjem neke druge preuzete međunarodne obaveze između država potpisnica, a kamoli ako se radi nekoj nametnutoj obavezi bez pravne podloge.

Za doslednu primenu Aneksa G, nisu potrebni niti predviđeni bilateralni sporazumi o imovinsko-pravnim odnosima između RS i RH kao ni između Republike BiH i RH. Rešavanje budućih imovinsko-pravnih bilateralnih odnosa je daleko šire područje po nameri, svrsi i nadilazi mere za efikasno sprovođenje odredbi Aneksa G. Nema potrebe za ujednačenosti u postupanju kada se poziva na bilateralne sporazume poput onih sklopljenih prije ratifikacije i stupanja na snagu Sporazuma o sukcesiji SFRJ, jer su ti bilateralni sporazumi u odnosu na Sporazum o sukcesiji konačni voljom njihovih potpisnica, R Slovenije i R Makedonije.

Pozivanje i uvetovanje sprovedbe Aneksa G sa "Bilateralnim sporazumom o imovinsko-pravnim odnosima" je podvala bez pravne podloge, koja upućuje na intenciju novog pregovaranja i sklapanja potpuno novih odnosa država koji delimično, a moguće i potpno menjaju intenciju i namenu Sporazuma o Sukcesiji.

Budući bilateralni ugovori ne smiju biti ucena za spovođenje prihvaćene međunarodne obaveze i nacionalnog zakona niti u pravnom niti u upravnom postupku sprovođenja. Dobija se dojam kao da neka od potpisnica nije zadovoljna sa prihvaćenim obavezama, pa eto sada ponovo, iz nove pozicije u političkom smislu, i to nakon ratifikacije želi novu rundu pregovora u želji za "boljom kratom".

Postojeća upravno pravna podloga za realizaciju odredbi obeštećenja iz Aneksa G je u državama nasljednicama SFRJ dostatna, ukoliko je bazirana na priznatim građanskim normama međunarodnog prava po Aneksu G. Moguće je da se u praksi pokaže potreba za novim pravnim smernicama i zakonima. Međutim, sam Sporazum nalaže da države potpisnice usklade nacionalno zakonodavstvo u svrhu nesmetanog sprovođenja ovog Sporazuma na snazi, što ne znači da se dozvoljava da se proces usklađivanja neograničeno produžuje i radi toga se Sporazum ne sprovodi. Sabotiranje spovedbe ratifikovanog ugovora je nedozvoljeno u međunarodnom pravu, a i ne oslobađa državu da ne poštuje pravne norme civilizovanog sveta. To je explicitno navedeno u bečkoj Konvenciji.

Važeći pravni okvir omogućava sudovima i državnim institucijama i sada, da poštuju i primene odredbe Aneksa G. Jedan od jednostavnih postupaka čini se treba biti i primena opšte prihvaćenog u svim državama bivše SFRJ obligaciono pravnog instituta sticanje bez osnova, na šta upućuje član 2b Aneksa G kad govori o transferu vlasničkih prava pod prisilom i mimo volje nosioca tih prava na dan 31.12.1990. godine i ništavosti pravnih posledica takvog transfera. Prisila je uvek odlučujući faktor po kojem se ništavost bazira, bilo da se to radi o transferu vlasničkog prava pravnim propisom koji uvjetuje prisilu po službenoj dužnosti ili posredno uvjetovajući ga nekom drugom prisilnom radnjom.

U sudskoj je praksi nekih potpisnica princip ništavosti se negira i prisilni transferi se pretvaraju u transfer po "zakonu", uključujući u to i obaveznu privatizaciju. Radi se o privatizaciji stranog pravnog rezidenta u društvenom vlasništvu ili deoničarskih društava iz bivše države pa čak i njegovih osnovnih sredstava zatečenih u drugoj državi naslednici, bez obzira radi li se o društvenom preduzeću ili deoničarskom društvu, već ranije privatizovanom po zakonima bivše države. Naređena privatizacija ne priznaje ugovore iz bivše države, regulisana je po zakonima države u kojoj taj strani rezident nema sedište, i ograničena je na vreme kada je ujedno i svaki akt raspolaganja strane pravne osobe, proglašen nevažećim. Takav diskriminacijski pristup u odnosu na domaća pravna lica ima osmišljenu posledicu trajnog oduzimanja prava svojine u korist države, ili neograničeno oduzimanje prava atributa vlasništva, korišćenja i raspolaganja nosiocima vlasničkih prava, stranog rezidenta. Namera Aneksa G je ispravljanje takvih nasilnih radnji prema vlasničkim i stečenim pravima koje je međunarodno pravo i praksa prepoznalo i proglasilo ništavim.

Badinterova komisija za SFRJ je ukazala da je društveno vlasništvo koje je isključeno iz pravnog postojanja u nekim državama potpisnicama, različito od državnog i da se zbog atributa privatnog vlasništva u smislu sukcesije tretira kao privatno. Razdvajanje i razlikovanje različitih oblika vlasničkog prava nije predviđeno Aneksom G.

Po odredbi iz člana 2b nasilni transfer se nije nikada niti dogodio, on je bez priznatih pravnih posledica pa se ne radi o vraćanju vlasničkog prava već o ponovnoj uspostavi stanja sa 31.12.1990. godine koje onda u pravnom smislu nikada nije bilo prekinuto. Takvo, jedino pravno održivo, objašnjenje može poništiti radnje koje su se dogodile u vremenu od nasilnog transfera kao šta je prodaja ili neko drugo otuđenje i / ili radnje sa imovinom za perioda kada je država po njenim kasnije Sporazumom derogiranim zakonima upisala svoje vlasništvo u zemljišne knjige i slobodno i neograničeno se koristila tim vlasničkim pravom.

Nakon neodgodive sprovedbe odredbi, Aneksa G, sve naknadne radnje bazirane na nacionalnim zakonima nakon 31.12.1990. godine, a koji nisu diskriminirajući za bivše rezidente SFRJ i nisu u sukobu sa međunarodnim sporazumima i konvencijama i koje se odnose na vlasničko pravo na imovinu pravnih i fizičkih lica sa središtem u jednoj od zainteresovanih strana, nužno je primeniti princip jednake pravne zaštite sa domaćim rezidentima i ne isključiti im se pravo da u okviru svojih vlasničkih ovlasti svoje interese utvrde i sprovode po zakonskim principima i sporazumno, međusobnim poravnanjima, izdavanjem obveznica, reprogramiranjem novčane obaveze i slično ukoliko je to potrebno i poželjno.

Sudska zaštita pred nacionalnim institucijama i "Sud" pokazala se nedelotvornom i čak kontraproduktivnom. Uostalom ratifikacijom Sporazuma u nekim državama potpisnicama sprovedba Sporazuma isključuje sudjelovanje suda i isključivo je u nadležnosti državnih tela. Primer je član 3 hrvatskog Zakona o prihvaćanju ugovora o sukcesiji SFRJ koji iz procesa sprovedbe sporazuma isključuje sud i uvodi nadležna državna tela. To je potvrdio i Vrhovni Sud RH (VSRH).

Zato oštećeni treba da sa oprezom koriste efikasnu i jeftiniju upravnopravnu zaštitu koja je i ionako po važećim zakonima isključivo utvrđena za sprovođenje obaveza prihvaćenih ratifikovanim međunarodnim aktima...

Praksa sudova je pokazala da se izgubljene parnice i objašnjenja presude u građanskim imovinsko pravnim postupcima poput brisovnih ili vlasničkih tužbi i u upravnim parnicama koje se pozivaju na Aneks G rešavaju na način da nacionalni Sud iznese svoje unilateralno pravno tumačenje "da je međunarodni ugovor na snazi, direktno neprimenjiv, (nešto poput objašnjenje odluke "Sud") i uslovljen budućim sporazumima, i da čini samo pravnu podlogu koja zahteva dodatno pregovaranje i legislative". Postupak se tada ne odbacuje po principu nenadležnosti, već se presuda donosi bez uvažavanja Aneksa G. Stanke u pravilu pravomoćno gube spor, jer ga bez Aneksa G niti ne mogu dobiti, jer sudovi drže da su u tom slučaju degradirani zakoni suprotni Sporazumu i dalje na snazi po stavu suda. Onda se te pravosnažne presude indirektno koriste kao presedan za tumačenje međunarodnog ugovora kao direktno nesprovedivog i uvjetovanog u svim parnicama vezanim za neki tip vlasničke tužbe koje ima efekt na nasilno oduzeto vlasničko pravo. Presuda pravno predstavlja završen postupak nakon koje se stranka ne može uspešno ponovno više pozivati na Aneks G niti u upravno pravnom postupku pred državnim institucijama zaduženim za sprovedbu Sporazuma. Razlog je da se te institucije referiraju na upravo te predhodne pravomoćno izgubljene brisovne i vlasničke tužbe sa pozivom na Aneks G i odbacuju bilo kakav drugi postupak ili proces, jer je po njima sud već rešio dilemu ili spor iz tužbe. Na taj se način do sada bespravno, ali uspešno cementiraju nasilni transferi prava vlasništva koje međunarodni Sporazum ne priznaje.

U uređenim pravnim sistemima naročito u EU sudovi nemaju mandate niti ovlašćenje, suditi u parnicama koje se pozivaju na međunarodni ugovor na snazi, i proglasiti međunarodni ugovor ili neki njegov deo direktno nesprovedivim, upravo zbog člana 44 Konvencije, i onda dosuditi kao da on ne postoji i to tako čak poslednjih petnaest godina. Obaveza prihvaćanja ili suspenzije pa i poništavanja međunarodnog ugovora u nadležnosti je nacionalnog zakonodavca, Sabora, Skupštine i slično, a ne nacionalnog Suda. To je uostalom i pravno potvrđeno u praksi kada se Ustavni sud RH oglosio nenadležnim u slučaju jednog drugog međunarodnog ugovora (Vatikanskim Ugovorom sa RH).

Potrebno je analizirati i pozivati se na konkretni postupak ratifikacije u državama i dokazati da je potpisani Sporazum 2001. godine prihvaćen uz tumačenje kojeg su bili svesni svi učesnici odgovorni po zakonu o sklapanju i sprovođenju međunarodnog

ugovora na nacionalnoj razini. Dokumenti o obrazloženju ratifikacije postoje u pisanoj formi kao javni vladini dokumenti. Sve naknadne dileme o primenljivosti ratifikovanog ugovora, a kamoli tipična pravomoćna sudska presuda, koja je obrazložena sa stavom da je deo međunarodnog sporazuma neprimenjiv ili direktno nesprovediv, a ipak na snazi kao u slučaju Sporazuma o Sukcesiji SFRJ, uključujući Aneks G, eliminiše bilo kakvu pravnu sigurnost i intencija samog Aneksa G te treba insistirati i pravno dokazati da takvo tumačenje Sporazuma u sadšnjim presudama nema pravnu podlogu, suprotna je većinskom stavu Komisije, suprotna je evropskom pravnom principu direktne primene pravnih načela, a kamoli prihvaćenih konvencija, i odredbi Sporazuma, i treba biti pravno poništena.

Jedino dosledno i iskreno poštovanje međunarodnog prava utkanog i u nacionalno zakonodavstvo može u višestranom interesu da doprinese humanizaciji međuljudskih odnosa, što je bitan uslov za neophodni racionalan dalji prosperitet svake nacionalne zajednice. Ispravak nedozvoljenog i obeštećenje oštećenih je ne samo pravno već i moralno pitanje. Zato, učesnici Međunarodne konferencije očekuju i zahtevaju od nadležnih državnih institucija zainteresovanih država odgovornih za politički i diplomatski aspekt sprovedbe međunarodnog sporazuma da ispune svoju zakonom određenu funkciju i osiguraju primenu prava na koje su se u pregovorima i procesu stupanja Sporazuma u ime države zakonski obavezale, te da nakon toga prepuste implementaciju Sporazuma, postupku utvrđenom zakonom, direktno. To je neodgodiva obaveza, koja se nameće i u okviru prihvaćene evropske pravne stečevine i ukoliko se i dalje obstruira, neophodna je politička pravna, javna i stručno pravna asistencija i lobiranje, sa i bez pomoći države, u koju treba uključiti i bivše međunarodne sudionike procesa naročito EU i UN koji je doveo i do sklapanja, i potpisivanja Sporazuma o sukcesiji 2001. godine, gotovo prije devetnaest godina.

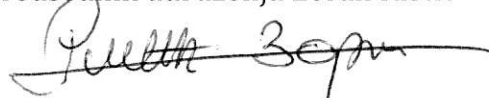
Moguće je fokusirati se i na eventualnu pravnu satisfakciju najpre u pravnom prostoru u okviru i protiv pojedinačne matične države koja, ako ne primenjuje Aneks G direktno, dužna po Sporazumu primeniti član 4 Aneksa G i osigurati efikasnu, a ne, negde samo polovičnu i neustaljenu sprovedbu ovog zakona, koristeći opšte pravne principe i druge načine. Treba pokrenuti i pravne postupke, pa čak i protiv odgovornih pojedinaca iz institucija država koje su Ustavom i zakonom zadužene da brinu i štite građanske interese svojih državljana i rezidenata. Ukoliko se pokaže da to nije donelo očekivane rezultate i konačnu direktnu sprovedbu Sporazuma, onda ako treba, usmeriti se na neovisno suđenje ili grupnu arbitražu u neutralnom pravnom prostoru Evrope i civilizovanog sveta.

U Novom Sadu, 20.07.2020. godine

ПРАВНА И ФИЗИЧКА ЛИЦА - НОСИОЦИ ИМОВИНСКИХ ПРАВА СА ТЕРИТОРИЈЕ
РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ И БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ КОЈИМА ЈЕ
ОДУЗЕТА ИМОВИНА АКТИМА РЕПУБЛИКЕ ХРВАТСКЕ
НОВИ САД
LEGAL ENTITIES AND INDIVIDUALS - HOLDERS OF PROPERTY RIGHTS BASED IN
REPUBLIC OF SERBIA AND BOSNIA AND HERZEGOVINA TO WHOM
PROPERTY WAS SEIZED BY ACTS OF REPUBLIC OF CROATIA
NOVI SAD

Za udruženje Oduzeta Imovina,

Predsednik udruženja Zoran Ristić

Prikaz

Ovim autorskim radom se analizira i potvrđuje da je Aneks G, međunarodnog Sporazuma o sukcesiji SFRJ ("Sporazum o Sukcesiji") sam po sebi dovoljan za direktnu primenu u državama sukcesorima bivše Jugoslavije. "Sporazum o Sukcesiji" se bazira na zaključcima Badinterove Komisije za SFRJ, u kojima se između ostalog, nedvojbeno izjednačava društvena svojina pravnih

subjekata sa privatnim vlasništvom. Zaključci Badinterove Komisiji se bazirju na Bečkoj konvenciji o sukcesiji država i prihvaćenim normama međunarodnog prava.

Sporazum o normalizaciji odnosa između Republike Hrvatske (RH) i Savezne Republike Jugoslavije (SRJ) ("Sporazum o Normalizaciji") iz 1996. godine je uspostavio princip jednake pravne zaštite nad imovinom državljana te dve države. Nakon osam godina po uspostavljanju jednake pravne zaštite vlasničkih prava između RH i SRJ, 2004. godine je ratifikovan "Sporazum o Sukcesiji", kojim se principom "Null and Void" sva stečena prava na imovinu – bila to privatna ili društvena – vraćaju na stanje koje je vladalo na dan 21.12.1990. godine "Sporazum o Sukcesiji" KONAČNO rešava i pitanja uništene i nestale imovine o kojoj je bilo reči u "Sporazumu o Normalizaciji" te predviđa pravni osnov za nadoknadu štete za uništenu i nestalu imovinu ukoliko ta restitucija nije moguća. Zaključno, "Sporazum o Sukcesiji", a konkretno Aneks G, se bavi stečenim imovinskim pravom, kao civilizacijskom normom, a "Sporazum o Normalizaciji" je bilateralno prihvaćen osnov za jednaku pravnu zaštitu tih prava, kao predhodnik konačnog rešenja uzrokovanog sukcesijom SFRJ.

Evropski sud za ljudska prava ("Sud") je i svojoj odluci primenio Konvenciju na način da se proglasi nenadležnom nad slučajem o kojem je sudio. Tim stavom je njegova nadležnost nad slučajem zakonski bila u potpunosti konzumirana, a njegova daljna razmišljanja po suđenom predmetu nemaju nikakvu pravnu težinu niti obavezujuću moć. "Sud" je dodatno premašio svoj mandat nedopuštenim političkim, a ne pravnim objašnjenjima. Temeljem Konvencije o ljudskim pravima sud se ne može upustiti u rešenja konfliktne sprovedbe ratifikovanih međudržavnih sporazuma, i naročito ne to na način da nameće svoja rešenja ili nova pravila samo dvema od pet ravnopravnih potpisnica, tog sporazuma.

Zbog nepravilne interpretacije aplikacije Mladost turista u Evropskom sudu za ljudska prava, u Republici Srbiji neki pravници i sudije pokušavaju na da nakon 20 godina prakse vraćanja prava na privatnu svojinu pravnih lica, odustati od te prakse i dozvoliti ponavljanje postupka, što jeste suprotno Sporazumu o sukcesiji SFRJ, na snazi, i pravilima evropskog i međunarodnog prava.

Summary

This paper argues that Annex G of the Succession agreement of SFRY, is sufficient for direct application among the successor states. It was preceded by the findings of the Badinter Committee which distinguished state property on one side and equated social property of legal entities and private property on the other. The Agreement of Normalization of relations between Republic of Croatia and SFRJ (Normalization Agreement) ratified in 1997 established a). equal legal property protection rights for the citizens of each state. on the territory of another state and b). The necessity for agreement for all destroyed and lost property. Succession Agreement of SFRJ, ratified in year 2004, addressed the issues of private property and acquired rights. The provision of Annex G established that persons unable to realize such rights shall be entitled to compensation in accordance with civil and international legal norms. Consequently, the issue of all destroyed and lost property was finally resolved.

The decision of the European Court of Human Rights to proclaime *ratione temporis* in application Mladost turist vs Croatia, has been intentionally misinterpreted a) as being against the direct application of Annex G of the Succession agreement, and b) that a mandatory signing of a bilateral agreement between Croatia and Serbia is required. "The Court reiterates in this connection that it is primarily for the national authorities, notably the courts, to interpret and apply domestic law. This also applies where international treaties are concerned; it is for the implementing party to interpret the treaty. In this respect it is not the Court's task to substitute

its own judgment for that of the domestic authorities, even less to settle a dispute between the parties to the treaty as to its correct interpretation.

Regardless of the above statement of the European Court of Human Rights, various proponents in the Republic of Serbia are of the opinion that the ECHR has mandated an order of unilateral, Croatian interpretation of the international treaty and as such R Serbia must stop direct application of this Annex G, until finalization of bilateral agreement with Croatia. Under this perspective Serbia should now, after 20 years, reinvestigate its practice of returning private property rights of legal subjects, residents of different successor states., which would be contrary to present Serbian law, its Constitution and against the provisions of European and international law.